

پودمان ۵

قوانین ماهیگیری و محیط زیست دریایی

توضیح عکس: تصویر ابتدای فصل نمونه‌ای از اقدامات یگان حفاظت شیلات را در برخورد با صید غیرمجاز بر اساس قوانین ماهیگیری کشور نشان می‌دهد. اهمیت حفظ ذخایر و محیط زیست دریایی به حدی است که پشتیبانی و تأکید قوانین شیلاتی موجود در کشور باعث پایداری فعالیت و کمک به اقتصاد ماهیگیری می‌شود و به همین منظور، آگاهی از قوانین می‌تواند در رعایت و اجرای آن و آرامش در فعالیت‌های صیادی مؤثر باشد. این عکس به همین دلیل انتخاب شده است.

واحد یادگیری ۵

قوانین ماهیگیری و محیط زیست دریایی

دانش افزایی:

طرح قانونی زمانی در مجلس پیشنهاد می‌شود که حداقل پانزده نفر از نمایندگان مجلس آن را پیشنهاد داده و امضا کرده باشند. هر نوع طرح و لایحه‌ای نیز که بخواهد در مجلس مطرح شود، یا عادی هستند و یا فوری‌اند که معمولاً در موارد عادی در یک شور کلیات و در شور بعدی به جزئیات پرداخته می‌شود. اما در موارد فوری، در یک شور هم کلیات و هم جزئیات با هم مورد بحث قرار می‌گیرد که از یک فوریت تا سه فوریت به دلیل اهمیت شرایط بررسی آن در مجلس متفاوت خواهد بود. اما با پیشنهاد دستگاه اجرایی و بررسی و تأیید هیئت محترم وزیران برای طی مراحل بعد و تصویب به مجلس شورای اسلامی می‌رود.

بحث کلاسی

با جستجو در اینترنت یا منابع کتابخانه‌ای و دستیابی به قانون و آیین‌نامه اجرایی با متن کامل آن آشنا شوید و با هم‌کلاسی‌های خود به بحث و گفت‌وگو بپردازید.

ج- قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران
این قانون مهمترین قانون مورد استفاده شیلات کشور است که در تاریخ ۱۳۷۴/۶/۱۴ تصویب شده است و متن کامل و مفاد آن برای آگاهی بیشتر و پاسخ‌گویی به هنرجو درج شده است:

ماده ۱- منابع آبی آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران ثروت ملی کشور است و حفظ و حراست آن از وظایف دولت جمهوری اسلامی ایران است. مدیریت حفاظت و بهره‌برداری این منابع در جهت تأمین منافع ملی کشور براساس این قانون و مقررات اجرایی آن اعمال می‌گردد.

ماده ۲- قلمرو اجرایی این قانون و مقررات اجرایی آن، به جز مواردی که در این قانون تصریح شده است، کلیه آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران اعم از آب‌های داخلی، مرزی و دریایی است.

ماده ۳- شرکت سهامی شیلات ایران به منظور افزایش کمی و کیفی تولید محصولات آبی، حمایت از اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در بخش شیلات و آبریان و مدیریت و توسعه و بهره‌برداری منابع موجود اقدامات زیر را انجام می‌دهد:

۱- انجام تحقیقات علمی و کاربردی پیرامون موضوعات مرتبط با آبریان از قبیل: حیات، گونه‌های قابل بهره‌برداری، محیط زیست، میزان منابع، حفاظت و مدیریت ذخایر موجود در آب‌های موضوع ماده ۲ این قانون.

- ۲- انجام تحقیقات و اقدامات لازم پیرامون صید و نحوه بهره‌برداری، تکثیر و پرورش آبزیان و عمل‌آوری محصولات آبزی.
- ۳- انجام اقدامات مربوط به مدیریت صید و اعمال مقررات مربوط به آن، حفاظت منابع، بازسازی ذخایر موجود، به‌سازی محیط زیست آبزیان و آبزی‌دار کردن اقتصادی آب‌های موضوع ماده ۲ این قانون.
- ۴- تأسیس، توسعه، نگهداری و مدیریت بنادر صیادی با رعایت وظایف سایر ارگان‌ها.
- ۵- هدایت و نظارت بر کلیه فعالیت‌های صیادی، تکثیر و پرورش آبزیان، عمل‌آوری، صادرات و واردات آبزیان توسط اشخاص حقیقی و حقوقی.
- ۶- تشویق و حمایت فعالیت‌های صید و صیادی، تولید و پرورش آبزیان و صنایع تبدیلی آبزیان از طریق انجام مطالعات، ارائه آموزش و ترویج و خدمات فنی و مشاوره‌ای.
- تبصره- وظایف و اختیارات شرکت سهامی شیلات ایران در این قانون نافی وظایف و اختیارات سازمان حفاظت محیط زیست نخواهد بود.
- ماده ۴- صید و فرآورده‌های عمل‌آوری‌شده بر روی شناورهای صیادی در آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران در حکم تولیدات داخلی محسوب می‌گردد و صدور آن تابع مقررات صادرات و واردات کشور است.
- ماده ۵- ثبت شناور ماهی‌گیری توسط سازمان بنادر و کشتیرانی ۱ منوط به موافقت کتبی شرکت سهامی شیلات ایران است.
- ماده ۶- هیچ شخص حقیقی یا حقوقی نمی‌تواند بدون کسب پروانه معتبر مبادرت به بهره‌برداری آبزیان در آب‌های موضوع ماده ۲ این قانون نماید. شرایط صدور، تعلیق، ابطال، مدت اعتبار و نحوه تمدید و انتقال کلی یا جزئی و میزان تعرفه پروانه صید بر اساس آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌گردد.
- ماده ۷- میزان تعرفه مربوط به شناورهای خارجی که وفق ضوابط مقرر در این قانون اقدام به فعالیت‌های صیادی در آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران می‌نمایند به پیشنهاد وزارت جهاد سازندگی و تصویب هیئت وزیران تعیین می‌گردد.
- ماده ۸- تعاونی‌ها، اتحادیه‌ها و شرکت‌های مرتبط با صید و پرورش آبزیان با رعایت قوانین و مقررات وزارت تعاون و با موافقت و نظارت شیلات تأسیس می‌شود.
- ماده ۹- بنادر صیادی تحت سرپرستی و نظارت شیلات اداره خواهد شد.
- تبصره ۱- ارائه خدمات و اداره تأسیسات بندری حسب مورد می‌تواند به شرکت‌های تعاونی یا خصوصی واگذار شود.

تبصره ۲- شیلات مجاز است بابت حق ورود، پهلوگیری و توقف شناورها در بنادر صیادی مبالغی را بر اساس تعرفه‌هایی که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، دریافت دارد.

ماده ۱۰- به منظور حمایت از صیادان ساحلی، فعالیت شناورهای صید صنعتی در داخل آب‌های ساحلی جمهوری اسلامی ایران ممنوع است.

ماده ۱۱- به منظور حمایت از فعالیت‌های صید و صیادی:

الف- شیلات می‌تواند مالکان شناورهای صید صنعتی ایرانی و خارجی را به بیمه نمودن شناورهای خود نزد بیمه‌گران ایرانی یا دارای نمایندگی در ایران برای جبران خسارات احتمالی وارد شده از جانب این شناورها در محدوده آب‌های ساحلی به شناورهای صید ساحلی ملزم کند.

ب- صندوق بیمه محصولات کشاورزی مکلف است تا محصولات صیدشده را بیمه کند و سایر شرکت‌های بیمه نیز باید ابزار و آلات صید را بیمه کنند.

پ- شرکت سهامی شیلات ایران هنگام صدور پروانه صید و صیادی برای کلیه شناورها موظف است قبلاً بیمه‌نامه شناور و ابزار و ادوات را دریافت کند.

ماده ۱۲- حمل و استفاده از ابزار و ادوات صیادی غیرمجاز و همچنین موادی از قبیل مواد منفجره، سمی و یا برقی که باعث ضعف، بیماری و یا مرگ آبزیان شوند، ممنوع است.

ماده ۱۳- شناورهای صیادی خارجی مجاز به صید در آب‌های موضوع ماده (۲) این قانون نیستند، مگر بر اساس شرایط مندرج در موافقت‌نامه‌های منعقد شده مابین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت صاحب پرچم.

صید شناورهای صیادی خارجی برای شرکت‌های ایرانی که با موافقت شیلات و بر اساس مقررات مندرج در این قانون و سایر قوانین جمهوری اسلامی ایران نسبت به انعقاد قرارداد با صاحبان شناورهای صیادی خارجی اقدام نموده‌اند، مجاز است.

ماده ۱۴- طرح مدیریت ذخایر آب‌های مندرج در ماده‌ی (۲) این قانون با هدف شناسایی و معرفی ذخایر قابل بهره‌برداری بر اساس مطالعات و تحقیقات علمی شیلات تهیه می‌گردد.

این طرح باید دربرگیرنده شرایط زمانی، مکانی، مقداری، روشی، گونه‌ای و ابزاری صید آبزیان باشد، به نحوی که بهره‌برداری پایدار از منابع آبزیان را تضمین کند.

تبصره- شیلات مکلف است پروانه صید را بر اساس طرح فوق صادر کند.

ماده ۱۵- شناورهای صیادی مجاز به فعالیت در آب‌های موضوع ماده (۲) این قانون مکلف‌اند علائم، اسامی، حروف و شماره‌هایی که طبق ضوابط مندرج در مقررات اجرایی این قانون شناسایی و تعیین هویت آنها را ممکن می‌سازد، به طور دائم در معرض دید قرار دهند.

ماده ۱۶- شناورهای صیادی مجاز به فعالیت در آب‌های موضوع ماده‌ی (۲) این قانون و همچنین شناورهای صیادی ایرانی فعال در خارج از آب‌های موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند داده‌های آمار و اطلاعات مربوط به صید انجام شده را در

اوراق چایی و در مدت زمان معینی که در مقررات اجرایی تعیین می‌شود به شرکت سهامی شیلات ایران انتقال دهند.

ماده ۱۷- انجام هر گونه فعالیت تکثیر و پرورش آبزیان با کسب مجوز از شرکت سهامی شیلات ایران توسط اشخاص حقیقی و حقوقی که دارای شرایط مندرج در این قانون و مقررات اجرایی آن هستند، مجاز می‌باشد.

ماده ۱۸- چنانچه ایجاد مزارع و تأسیسات تکثیر و پرورش آبزیان باعث خسارت به منابع آبی شود، صدور مجوز تکثیر و پرورش ممنوع خواهد بود. در صورتی که تأسیسات تکثیر و پرورش در معرض آلودگی یا بیماری‌های مسری باشند، شیلات موظف است دستور اتخاذ تدابیر حفاظتی لازم را صادر کند.

ماده ۱۹- اقدامات موضوع ماده (۳) شرکت سهامی شیلات ایران در آب‌های داخلی (پشت سدها یا رودخانه‌ها) باید با هماهنگی قبلی وزارت نیرو منطبق با برنامه‌های استفاده از آب صورت گیرد. آبی‌دار کردن آب‌های مورد استفاده برای شرب یا آب‌هایی که برای مصارف کشاورزی باید طبق برنامه تأمین آب در زمان معین رها شوند و به مصرف برسند، صرفاً پس از هماهنگی و کسب مجوز از وزارت نیرو میسر است.

ماده ۲۰- ضوابط مربوط به ساخت تأسیسات عمل‌آوری و انجام هر گونه فعالیت عمل‌آوری و کنترل و نظارت بر فعالیت‌های این مؤسسات توسط شرکت شیلات تعیین می‌گردد.

ماده ۲۱- بازرسی و کشف جرایم در اجرای این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن از طریق نیروی انتظامی به عنوان ضابط قوه قضاییه انجام می‌شود. تبصره- حدود اختیارات و شرح وظایف مأموران نیروی انتظامی در اجرای این قانون با توجه به مقررات نیروی انتظامی تعیین خواهد شد.

ماده ۲۲-

الف- هر شناور صیادی خارجی که بدون کسب پروانه لازم پیش‌بینی شده در این قانون، فعالیت صیادی در آب‌های مذکور در ماده (۲) این قانون انجام دهد، به پرداخت جزای نقدی از دو میلیون ریال تا یکصد میلیون ریال و مصادره محصولات صیادی محکوم می‌گردد. علاوه بر مجازات فوق‌الذکر، دادگاه می‌تواند شناور صیادی، آلات و ادوات صید و سایر ابزار موجود در شناور را نیز مصادره کند.

ب- مرتکبین جرایم ذیل:

۱- انجام فعالیت صیادی اشخاص ایرانی بدون کسب پروانه لازم پیش‌بینی شده در این قانون.

۲- انتقال غیرمجاز محصولات صیادی از شناور به شناورهای غیرمجاز.

۳- عرضه و انتقال آبزیان به منظور تکثیر و پرورش آنها بدون داشتن گواهی بهداشتی.

۴- فروش آلات و ادوات صیادی غیر مجاز.

۵- تغییر مسیر، ایجاد موانع فیزیکی و احداث هرگونه تأسیسات غیرمجاز در رودخانه‌هایی که به عنوان مسیر مهاجرت یا تکثیر طبیعی آبیان تعیین شده‌اند.
۶- ایجاد هرگونه آلودگی یا انتشار بیماری‌های مسری و تخلیه فاضلاب‌های صنعتی و هرگونه مواد آلاینده که باعث خسارت به منابع آبی شود.

با حکم محاکم قضایی محکوم به پرداخت جزای نقدی تا سه برابر ارزش محصول (متناسب با نوع تخلف، ظرفیت شناور، میزان و نوع صید) برای موارد ۱ و ۲ و ۳ و یا یک تا پنج میلیون ریال برای سایر موارد می‌شود. به‌علاوه دادگاه می‌تواند محصولات صیادی و پرورشی و یا حاصل فروش آن‌ها و آلات و ادوات صید و سایر ابزار و مواد به‌کاررفته در ارتکاب جرایم را مصادره کند و واحد آلاینده را نیز تا رفع نقص از ادامه کار بازدارد.

در صورت تکرار جرایم مقرر در این بند، دادگاه علاوه بر مجازات مقرر، آلات و ادوات صید و سایر ابزار و ادوات به‌کاررفته در ارتکاب جرایم مذکور را مصادره می‌کند.

پ- شرکت سهامی شیلات ایران می‌تواند صیادانی را که مرتکب یک یا تمام جرایم زیر شده باشند، به دادگاه معرفی کند. دادگاه نسبت به مراتب و درجات جرم مرتکبان را به پرداخت جزای نقدی از یک میلیون (۱۰۰۰۰۰۰) ریال تا ده میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰) ریال و مصادره محصولات صیادی و ابزار و آلات صید محکوم می‌کند.

۱- صید در مناطق یا فصول ممنوعه.

۲- صید گونه‌هایی که صید آنها ممنوع اعلام شده است.

۳- صید گونه‌هایی که برای آنها اجازه لازم دریافت نشده است.

۴- فعالیت شناورهای صیادی صنعتی در مناطق صید ساحلی.

۵- صید با آلات و ادوات و مواد غیرمجاز و یا نگهداری این گونه آلات و ادوات و مواد در شناور بدون کسب مجوز از شیلات.

۶- حمل و نگهداری محصولات صیدشده غیرمجاز در شناور.

۷- ارسال نکردن اطلاعات مربوط به ماده ۱۶ این قانون و یا ارائه اطلاعات غیرواقعی مربوط به صید و فعالیت‌های تکثیر و پرورش انجام شده و به ترتیب مقرر در این قانون و مقررات اجرایی آن.

۸- رعایت نکردن مقررات مربوط به در معرض دید قرار دادن علائم، اسامی، حروف و شماره‌هایی که شناسایی یا تعیین هویت شناور را ممکن می‌سازد.

ت- صید، عمل‌آوری، عرضه، فروش، حمل و نقل، نگهداری و ادوات و صادرات انواع ماهی‌های خاویاری و خاویار بدون اجازه شیلات ممنوع است و مرتکب یا مرتکبان به جزای نقدی تا سه برابر ارزش محصول (متناسب با نوع و میزان صید) و حبس یک تا سه ماه محکوم می‌شوند. در صورت تکرار جرائم مقرر در این بند دادگاه مرتکب یا مرتکبان را علاوه بر جزای نقدی مقرر به نود و یک روز تا شش ماه حبس تعزیری محکوم می‌کند.

ماده ۲۳- آیین‌نامه‌های اجرای مورد نیاز این قانون ظرف مدت ۳ ماه به پیشنهاد وزارت جهاد سازندگی با هماهنگی سازمان حفاظت محیط زیست تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

قانون فوق مشتمل بر بیست و سه ماده و پنج تبصره در جلسه روز سه شنبه چهاردهم شهریورماه یک هزار و سیصد و هفتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۴/۶/۲۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

چ- آیین‌نامه اجرایی قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران

آیین‌نامه اجرایی قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۱۳۷۸ به تصویب هیئت وزیران رسیده و ابلاغ شده است و آخرین بار نیز در سال ۱۳۸۶ اصلاح شده است. متن کامل این آیین‌نامه که مهمترین مقررات شیلات کشور است، با تغییرات آن به شکل آخرین وضعیت قابل استفاده درج شده است که هنرآموز می‌تواند به منظور پاسخ‌گویی به هنرجو موارد دلخواه را احصا کند:

فصل اول: تعاریف

ماده ۱- اصطلاحات و کلماتی که در قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران که از این پس در این آیین‌نامه به اختصار قانون نامیده می‌شود و در مقررات اجرایی آن و این آیین‌نامه به کار برده شده‌است، دارای مفاهیم زیر است:

(۱) آبزیان: عبارتند از کلیه موجودات زنده اعم از جانوری و گیاهی آب‌های شیرین، شور و لب‌شور یا موجوداتی که مراحل از چرخه زندگی (شامل کلیه مراحل رشد و نمو از قبیل تخم، لارو و نوزادی و غیره) و یا مدت زیادی از عمر خود را در آب طی می‌کنند.

(۲) آبزیان قابل پرورش عبارتند از آن دسته از ماهی‌ها، سخت‌پوستان، نرم‌تنان، گیاهان آبی و سایر آبزیانی که ارزش اقتصادی و پرورشی دارند.

(۳) آبی‌دار کردن: عبارت است از رهاسازی گونه‌های بومی آبی که ذخایر آنها از بین رفته یا در حال انقراض است و نیز رهاسازی گونه‌های غیربومی به یک منبع جاری یا ساکن از آب‌های جاری به دلایل زیستی اکولوژیک یا اقتصادی.

تبصره- آبی‌دار کردن از دو طریق صورت می‌گیرد:

الف) تکثیر: به فعالیتی گفته می‌شود که موجب ازدیاد یک گونه خاص از موجودات آبی به روش مصنوعی، نیمه‌مصنوعی و یا طبیعی گردد.

ب) پرورش آبزیان: شامل مجموعه فعالیت‌هایی است که برای نگهداری موجود آبی پس از خروج از تخم و آغاز فعالیت تغذیه‌ای تا مرحله عرضه به بازار انجام می‌شود.

۴) پروانه تکثیر و پرورش آبزیان: اجازه‌نامه‌ای است با عناوین موافقت اصولی پروانه تأسیس یا پروانه بهره‌برداری که اشخاص حقیقی و حقوقی در چارچوب شرایط مندرج در آن به تخصیص منابع، احداث و بهره‌برداری از تأسیسات تکثیر و پرورش آبزیان مجاز هستند.

۵) مزرعه پرورش آبزیان: به محل پرورش انواع آبزیان اطلاق می‌گردد.

۶) عمل‌آوری: هرگونه عملیاتی است که بر روی آبزی پس از خروج از آب به منظور عرضه به بازار یا تولید محصولات شیلاتی انجام می‌گیرد. مانند شست‌وشو، آماده‌سازی، بسته‌بندی، نگهداری، انجماد، فیله‌سازی، نمک‌سود کردن، دودی کردن، ترشی کردن، کنسرو کردن، تولید خمیر و پودر کردن.

۷) تأسیسات عمل‌آوری: عبارت است از مکان، کارگاه یا کارخانه و یا شناوری که در آن یک یا چند نوع عملیات عمل‌آوری انجام می‌شود.

۸) صید: تعداد یا مقدار آبزیانی است که از محیط زیست خود زنده یا مرده طی یک دوره زمانی برداشت می‌شود؛ شامل آبزیانی که صیدشده‌اند ولی به جای تخلیه دوباره آزاد شده‌اند و یا دور ریخته می‌شوند نیز است.

۹) پروانه صید: اجازه‌نامه‌ای است که به منظور انجام فعالیت‌های صیادی اشخاص حقیقی و حقوقی صادر شده است و در آن بر حسب مورد مشخصاتی از قبیل شناور، روش صید، نوع و میزان ابزار و ادوات، گونه، میزان سهمیه صید، منطقه صید، مالک یا مالکان شناور، مقررات بهداشتی و قوانین ذیربط مشخص می‌شود. ۱۰) بندر صیادی: به محدوده‌ای از ساحل دریا، دریاچه و یا رودخانه اطلاق می‌شود که به جهت دارا بودن پناهگاه طبیعی (خور یا آبراه مناسب) یا مصنوعی (موج‌شکن) و تأسیسات ساحلی دیگر، پهلوگیری و تخلیه صید به وسیله شناورهای صیادی در آن امکان‌پذیر است و اکثر شناورهای فعال در آن شناورهای صیادی هستند.

۱۱) ارزیابی ذخایر: کاوش‌هایی است که برای تعیین میزان اولیه (مرجع) توده زنده آبزیان صورت می‌گیرد.

۱۲) شناورها، آلات و ادوات غیرمجاز: کلیه شناورها و آلات و ادوات صیادی که استفاده از آن‌ها برابر مقررات مجاز اعلام نشده است.

۱۳) وزارت نیرو: وزارت نیرو و سازمان مدیریت منابع آب کشور و سازمان‌های آب منطقه‌ای (مانند) سازمان آب خوزستان.

۱۴) شیلات: منظور سازمان شیلات است.

۱۵) صیاد: فردی که با داشتن پروانه صید از شیلات اقدام به فعالیت صید می‌کند.

۱۶) گروه صیادی: گروه یا تشکلی که با داشتن پروانه صید از شیلات اقدام به فعالیت صیادی می‌کنند.

۱۷) فعالیت صیادی: هر فعالیتی که با داشتن پروانه صید شیلات منجر به صید انواع آبزی می‌شود.

۱۸) شناور صیادی: هر شناوری اعم از قایق، لنج، کشتی و انواع دیگر شناورها که با مجوزهای لازم برای فعالیت صیادی تجهیز و مورد استفاده قرار می‌گیرد.
۱۹) مقررات بنادر ماهی‌گیری: مقررات موضوع ماده واحده راجع به تأسیس سازمان بنادر و کشتیرانی - مصوب ۱۳۳۹ - و اصطلاحات بعدی آن و نیز مقررات و ضوابطی که در چارچوب قوانین و مقررات شیلات تنظیم و ابلاغ می‌گردد.

فصل دوم: قلمرو اجرایی قانون و مقررات اجرایی آن

ماده ۲- قلمرو اجرایی قانون و مقررات اجرایی آن عبارت است از:
۱) آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران (آب‌های داخلی، دریای سرزمینی و منطقه انحصاری و اقتصادی) در خلیج فارس و دریای عمان به ترتیب مقرر در قانون مناطق دریایی جمهوری اسلامی ایران و مقررات اجرایی آن.
۲) آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران در دریای خزر.
۳) آب‌های داخلی و مرزی ایران از قبیل آب‌های موجود در دریاچه‌های طبیعی و مصنوعی و پشت سدها، رودخانه‌ها، آبگیرهای طبیعی و مصنوعی، آبراه‌ها، تالاب‌ها، مرداب‌ها اعم از شور، شیرین یا لب‌شور ساحلی و مصب رودخانه‌ها.

فصل سوم: طرح مدیریت ذخایر آبزیان و آبریز پروری

ماده ۳- طرح مدیریت ذخایر آبزیان با هدف شناسایی و معرفی ذخایر قابل بهره‌برداری بر اساس تحقیقات علمی و نیازهای اجتماعی و اقتصادی توسط شرکت سهامی شیلات ایران که از این پس در این آیین‌نامه به اختصار شیلات نامیده می‌شود، تهیه می‌گردد و پس از تأیید کمیسیون‌های مدیریت بهره‌برداری ذی‌ربط توسط وزیر جهاد سازندگی به‌منظور اجرا ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۱- شیلات طرح مدیریت ذخایر آبزیان و تدابیر اتخاذشده در اجرای آن را به نحو مناسب منتشر می‌کند.

تبصره ۲- شیلات مکلف است در هنگام تهیه طرح مدیریت ذخایر آبزیان با صیادان یا نمایندگان آنها و اتحادیه شرکت‌های تعاونی صیادی ذی‌ربط و همچنین سایر اشخاص ذی‌نفع مشورت کند.

تبصره ۳- شیلات طرح مدیریت ذخایر آبزیان را پس از طی مراحل فوق تهیه و به سازمان بنادر و کشتیرانی اعلام می‌کند.

ماده ۴- کمیسیون‌های مدیریت بهره‌برداری ذخایر آبزیان عبارتند از:

- ۱- کمیسیون مدیریت بهره‌برداری ذخایر آبزیان خلیج فارس و دریای عمان.
- ۲- کمیسیون مدیریت بهره‌برداری ذخایر آبزیان دریای خزر.
- ۳- کمیسیون مدیریت بهره‌برداری ذخایر آبزیان آب‌های داخلی.
- ۴- کمیسیون مدیریت آبریز پروری.

تبصره: نحوه تشکیل، شرح وظایف و اعضای این کمیسیون طی دستورالعملی که به وسیله شیلات تهیه می‌شود و وزیر جهاد سازندگی تأیید می‌کند، ابلاغ خواهد شد.

فصل چهارم: تعاونی‌ها، خدمات و تأسیسات بندری

ماده ۵- صدور مجوز تشکیل شرکت‌های تعاونی و اتحادیه‌های صیادی و تکثیر و پرورش آبزیان توسط وزارت تعاون به ارائه موافقت کتبی شیلات توسط متقاضیان به وزارت تعاون منوط است.

ماده ۶- بنادر صیادی تحت سرپرستی و نظارت شیلات اداره می‌شود. شیلات می‌تواند ارائه خدمات و اداره تأسیسات بندری را به شرکت‌های تعاونی یا خصوصی واگذار کند.

ماده ۷- امور زیر در بنادر صیادی، تحت مدیریت یا نظارت و با رعایت مقررات و سایر قوانین ذی‌ربط انجام می‌شوند:

۱- ایجاد، تکمیل، توسعه ساختمان‌ها و تأسیسات تعمیرگاه‌های ساحلی در بنادر صیادی با رعایت وظایف سایر ارگان‌های ذی‌ربط.

۲- اجرای مقررات بندری در محدوده بنادر صیادی.

۳- اداره امور تخلیه، بارگیری، حمل و نقل و نگهداری محصولات، ابزار و ادوات و مایحتاج صیادی با رعایت مقررات مربوط.

۴- اداره شبکه مخابراتی و کنترل شناورهای صیادی با رعایت مقررات مربوط.

۵- وصول بهای تعرفه‌های بندری موضوع این آیین‌نامه.

۶- تعیین نحوه استفاده و شرایط بهره‌برداری از تأسیسات و تجهیزات بندری در محدوده بنادر صیادی.

ماده ۸- وظایف و اختیارات مدیریت بنادر صیادی با رعایت قوانین و مقررات ذی‌ربط به شرح زیر است:

۱- نگهداری دفتر ثبت آمار صیادان، تردد شناورها و مراجعان به بندر.

۲- هدایت شناورها برای ورود و خروج به بندر و پهلوگیری با رعایت مقررات مربوط به راهنمایی شناورها.

۳- کمک‌رسانی در موقع بروز حوادث در محوطه بندر صیادی با همکاری سایر دستگاه‌ها.

۴- ثبت و گزارش حوادث دریایی مربوط به شناورهای صیادی و صیادان و ارسال آن به مراجع ذی‌ربط.

۵- اقدام در جهت تأمین انتظامات و حفاظت تأسیسات بندری.

۶- نظارت بر نحوه عملکرد واحدهای خدمات‌دهنده مستقر در بندر در زمینه ایجاد تأسیسات بندری.

- ۷- نصب و مراقبت نورافکن‌ها و فانوس‌ها و علائم دریایی در بندر با هماهنگی سازمان بنادر و کشتیرانی.
- ۸- دریافت وجوهی که طبق مقررات وصول آن‌ها به عهده شیلات واگذار شده یا می‌شود.
- ۹- دریافت خسارت وارد شده به بند و تأسیسات بندری با رعایت مقررات مربوط.
- ۱۰- تنظیم صورت جلسه مربوط به برخورد شناورها با یکدیگر و تأسیسات بندری و گزارش آن به مراجع ذی‌ربط.
- ۱۱- انجام بازرسی‌های لازم از شناورها حسب وظایف و مأموریت‌های محول شده از قبیل انطباق شناورها، تجهیزات ابراز و ادوات صید آن با موارد مندرج در پرونده صید.
- ۱۲- کنترل رعایت مقررات بهداشت، زیست‌محیطی و حمل و نقل بهینه آبیان.
- ۱۳- اجرای سایر مقررات بندری شیلات.
- ۱۴- حصول اطمینان از به‌کارگیری کارکنان و خدمه باصلاحیت و به تعداد مورد نیاز بر روی شناورهای صیادی با رعایت مقررات تعیین شده توسط مراجع ذی‌ربط.
- ماده ۹- صیادان، صاحبان و کارکنان شناورهای صیادی و تأسیسات و واحدهای تولیدی و خدماتی مربوط و ناخدایان این گونه شناورها ملزم به رعایت ضوابط ذیل هستند:
  - ۱- رعایت ضوابط و مقررات بندری شیلات.
  - ۲- نگهداری تعداد لازم از ملوانان صلاحیت‌دار در شناور.
  - ۳- همکاری با مأمورین اداره بندر به منظور انجام وظایف و مأموریت‌های محول شده.
  - ۴- رعایت مقررات ایمنی، بهداشتی و محیط زیست.
- ماده ۱۰- صاحبان شناورهایی که به هر طریق مانع عبور و مرور در بندر یا مسیر آن شده‌اند با اخطار کتبی مدیریت بندر موظفند در مهلت تعیین شده نسبت به رفع مانع اقدام نمایند.
- تبصره ۱- پس از انقضای مهلت اخطار کتبی، چنانچه صاحبان شناورهای مذکور مانع را رفع نکنند، مدیریت بندر رأساً نسبت به رفع مانع عبور و مرور اقدام می‌کند و صاحب شناور موظف به پرداخت هزینه‌های آن است.
- تبصره ۲- در صورتی که مصالح بندر، عملیات رفع مانع را از مسیر و محوطه بندر به فوریت ایجاب کند، مدیریت بندر می‌تواند بدون رعایت مدت اخطار به صاحب شناورها، برای رفع مانع اقدام کند و صاحب شناور باید هزینه رفع را بپردازد.
- ماده ۱۱- مقررات مربوط به مسیرهای تردد دریایی، چراغ شناورها و علائم و اشارات دریایی و بندر مطابق مقررات سازمان بنادر و کشتیرانی خواهد بود.
- تبصره- شناورهای صیادی موظفند علائم و نشانه‌های خاص شناورهای صیادی مصوب شیلات را نیز رعایت کنند.

ماده ۱۲- شیلات شناورهای صیادی را برای تردد و استفاده از خدمات بندری در بنادر صیادی سازماندهی می‌کند. صاحبان شناورها با موافقت شیلات موظف به انتخاب یک بندر به عنوان بندر اصلی هستند. در این صورت شناورهای صیادی در سایر بنادر صیادی به عنوان شناور میهمان محسوب می‌گردند.

ماده ۱۳- شیلات مجاز است بابت حق ورود، پهلوگیری و توقف شناورها در بنادر صیادی بر اساس نرخ‌های مبنای جدول ذیل مبالغی را به عنوان تعرفه دریافت کند.

تعرفه استفاده از خدمات بندری برای هر بار استفاده از تأسیسات بندری به ازای هر تن ظرفیت ناخالص

نوع شناور	ورود به حوضچه آرام بندر	پهلوگیری کناره اسکله حداکثر یک ساعت	توقف تا ۲۴ ساعت
قایق؛ لنج یا کشتی	۱۲۰ ریال	۱۸۰ ریال	۳۰۰ ریال

۱- تعرفه بندری شناور صیادی میهمان حداکثر به میزان دو برابر تعرفه‌های مورد نظر برای شناورهای صیادی مقیم محاسبه و دریافت می‌شود؛ مگر آنکه انتقال شناور مذکور از بندر اصلی به بندر دیگر، بر اساس سیاست‌های مدیریت صید صورت گرفته شود.

۲- به منظور استفاده حداکثر از اسکله، هرگاه پهلوگیری شناور در کنار اسکله بیش از یک ساعت به طول انجامید، برای یک ساعت اول به ازای هر تن ظرفیت ناخالص شناور (۲۰ درصد) و برای ساعت‌های بعدی (۵۰ درصد) به مبلغ عدد مبنای مندرج در جدول اضافه محاسبه و دریافت می‌شود.

تبصره- در مناطقی که به دلیل فقدان حوضچه آرام، شناورها ناچار به پهلوگیری در کنار اسکله هستند، از اجرای مفاد این بند مستثنی هستند.

۳- هرگاه شناور صیادی به دلیل خرابی موتور یا بدنه مجبور به توقف در بندرگاه شود، حداکثر تا ۱۰ روز از پرداخت حق توقف معاف می‌شود و در ۱۰ روز دوم معادل حق توقف مندرج در جدول و از ۱۰ روز سوم به بعد، ۲۰ درصد به عدد مبنا اضافه خواهد شد.

۴- در صورتی که توقف شناور در بندرگاه به دلیل ممنوعیت‌ها و سیاست‌های مدیریت صید صورت گرفته باشد، تا زمان رفع ممنوعیت عوارض بندری دریافت نخواهد شد. بدیهی است شناورهایی که به دلیل تخلف متوقف می‌شوند، مشمول مفاد این بند نمی‌شوند.

تبصره- مبالغ مذکور در این ماده از شناورهای خارجی حسب نظر شیلات به ارزهای معتبر خارجی دریافت می‌شود.

فصل پنجم: تکثیر و پرورش آبزیان

ماده ۱۴- انجام هرگونه فعالیت در زمینه تکثیر و پرورش آبزیان توسط افراد حقیقی و حقوقی مستلزم دریافت پروانه از شرکت سهامی شیلات ایران است. نوع پروانه با توجه به نوع فعالیت شامل تکثیر آبزیان، یا تکثیر و پرورش آبزیان است و بر اساس مرحله فعالیت شامل موافقت اصولی، پروانه تأسیس و پروانه بهره‌برداری است.

تبصره - انجام فعالیت‌هایی که جنبه تفننی و سرگرمی دارد، از شمول این ماده مستثنی هستند.

ماده ۱۵- صدور پروانه تکثیر و پرورش آبزیان برای متقاضیان تابع شرایط ذیل است:

۱- انطباق موضوع درخواست با طرح‌های توسعه تکثیر و پرورش آبزیان در کشور

۲- دارا بودن شرایط لازم زیر برای متقاضی یا متقاضیان:

- گذراندن دوره آموزشی یا دارا بودن سابقه علمی یا عملی مرتبط.

- دارا بودن کارشناس یا فن‌ورز واجد شرایط به تعداد مورد نیاز بر اساس ضوابط شیلات ایران برای صدور یا تمدید پروانه بهره‌برداری.

ماده ۱۶- دریافت بیش از یک پروانه تکثیر و پرورش آبزیان برای اشخاص حقیقی قبل از اینکه موضوع فعالیت پروانه قبلی به مرحله بهره‌برداری رسیده باشد، ممنوع است. در مورد اشخاص حقوقی نیز قبل از اینکه موضوع فعالیت پروانه قبلی به مرحله بهره‌برداری رسیده باشد، ممنوع است. در مورد اشخاص حقوقی که توان مالی، اجرایی و فنی متقاضی به تشخیص شیلات برای بیش از یک فعالیت مناسب باشد، دریافت بلامانع است.

ماده ۱۷- تشکیل شرکت‌های غیردولتی با هدف انجام فعالیت‌های تکثیر و پرورش آبزیان و یا گنجاندن این قبیل فعالیت‌ها در اساسنامه شرکت‌ها، مستلزم دارا بودن پروانه تکثیر و پرورش آبزیان یا ارائه گواهی معتبر مبنی بر موافقت شیلات با انجام این فعالیت‌ها است.

ماده ۱۸- نحوه صدور پروانه تکثیر و پرورش بر اساس دستورالعمل مصوب وزیر جهاد سازندگی تعیین خواهد شد.

ماده ۱۹- متقاضیان دریافت پروانه تکثیر و پرورش آبزیان برای اخذ مجوز از مراجع ذی‌ربط با صدور معرفی‌نامه یا ارسال رونوشت پروانه از طرف شیلات به این مراجع معرفی خواهند شد و متقاضی شخصاً موظف به دریافت این مجوزها از مراجع ذی‌ربط است.

ماده ۲۰- صدور پروانه تأسیس مزارع تکثیر و پرورش آبزیان به ارائه مجوز تخصیص و بهره‌برداری از منابع آبی توسط وزارت نیرو (سازمان مدیریت منابع آب، سازمان آب منطقه‌ای و آب و برق (استان) خوزستان) موکول است.

ماده ۲۱- آب‌بها یا حق‌النظاره و حق اشتراک برای استفاده از منابع آبی کشور که تحت نظارت و مدیریت وزارت نیرو هستند، به شرح زیر محاسبه و توسط دارنده پروانه به وزارت نیرو پرداخت می‌شود:

الف- پرورش ماهیان گرمابی

۱- آب‌بها برای منابع آبی تنظیم‌شده، پنج درصد (۵٪) از محصول یا ارزش ریالی آن و برای منابع آبی تنظیم‌نشده، یک درصد (۱٪) از محصول و یا ارزش ریالی آن است.

۲- حق اشتراک برای هر هزار متر مربع استخر معادل حق اشتراکی است که برای هر هکتار زراعت آبی در همان منطقه پرداخت می‌شود.

ب- پرورش ماهیان سردآبی

۱- آب‌بها برای منابع آبی تنظیم‌شده، سه درصد (۳٪) از محصول یا ارزش ریالی آن و برای منابع آبی تنظیم‌نشده، یک درصد (۱٪) از محصول یا ارزش ریالی آن است.

۲- حق اشتراک برای هر یک هزار متر مربع استخر معادل حق اشتراکی است که بابت هر هکتار زراعت آبی همان منطقه پرداخت می‌شود.

تبصره ۱- ملاک محاسبه ارزش ریالی قیمت عمده‌فروشی در هر مزرعه خواهد بود.

تبصره ۲- فعالیت‌های تکثیر و پرورش آبزیان دریایی و لب‌شور که از منابع آب‌های شور و لب‌شور سطحی (با میزان شوری بیش از ده گرم در لیتر) استفاده می‌کنند، از پرداخت آب‌بها و حق اشتراک معاف هستند.

تبصره ۳- در مزارع تکثیر و پرورش آبزیان دریایی و لب‌شور که از منابع آب‌های شیرین استفاده می‌کنند، میزان آب‌بها و حق اشتراک بر حسب میزان و درصد آب شیرین که برای تعدیل شوری مورد استفاده قرار می‌گیرد و بر اساس تعرفه مشخص شده در این ماده محاسبه و تعیین خواهد شد. درصد آب شیرین مورد استفاده توسط شیلات با هماهنگی وزارت نیرو تعیین می‌شود.

تبصره ۴- در صورتی که مبالغ و درصدهای موارد فوق با تصویب مراجع قانونی تغییر کند، درصدها و مبالغ مصوب اخیر قابل اجراست.

ماده ۲۲- آبی‌پروری در منابع آب‌های نیمه‌طبیعی (آب‌بندان‌ها و دریاچه‌های پشت سد‌ها) تحت نظارت وزارت نیرو، پس از هماهنگی و کسب مجوز از وزارت بلامانع است.

ماده ۲۳- وزارت نیرو موظف است در مدت یکسال پس از بهره‌برداری حق انشعاب و اشتراک و برق مصرفی مزارع تکثیر و پرورش آبزیان را بر اساس تعرفه‌های کشاورزی محاسبه و دریافت کند.

ماده ۲۴- وزارت نیرو موظف است در برنامه‌های توسعه تأسیسات آبی و برنامه‌های تخصیص و مدیریت منابع آبی، سهم آبی‌پروری را مشخص و اعلام کند.

ماده ۲۵- در اجرای ماده ۱۹ قانون، شیلات برای انجام اقدامات موضوع ماده ۳ آن دریاچه پشت سدها، موضوع را به سازمان مدیریت منابع آب ایران و در رودخانه‌ها حسب مورد به شرکت‌های آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان اعلام و با هماهنگی و کسب مجوز از مراجع ذی‌ربط اقدام می‌کند.

ماده ۲۶- صندوق بیمه محصولات کشاورزی مکلف به بیمه کردن آبریان پرورشی، و سایر شرکت‌های بیمه دولتی مکلف به بیمه کردن ابنیه، تأسیسات و تجهیزات مزارع تکثیر و پرورش آبریان هستند.

تبصره- ضوابط و شیوه‌نامه بیمه کردن محصولات آبریان پرورشی توسط صندوق بیمه کشاورزی با هماهنگی شیلات تعیین خواهد شد.

ماده ۲۷- به منظور توسعه و بهره‌برداری اصولی از مزارع تکثیر و پرورش آبریان، نقشه‌های اجرایی احداث ابنیه و نصب تأسیسات و تجهیزات مزارع و پرورش آبریان قبل از اجرا باید به تأیید شیلات برسد.

تبصره- شیلات می‌تواند وظیفه رسیدگی و تأیید نقشه‌های اجرایی را به افراد حقیقی یا حقوقی ذی‌صلاح که دارای رتبه‌بندی سازمان برنامه و بودجه یا برگ تأیید صلاحیت فنی از شیلات باشند، تفویض کند.

میزان حق الزحمه این افراد بر اساس ضوابط سازمان برنامه و بودجه تعیین خواهد شد.

ماده ۲۸- شیلات در انجام بازدیدها و بررسی‌های کارشناسی مزارع تکثیر و پرورش آبریان در هر مرحله از کار و در اوقات متعارف کاری مزرعه مجاز است.

ماده ۲۹- در صورتی که دارنده پروانه، پس از صدور پروانه پیگیری‌های لازم را برای انجام موضوع پروانه انجام ندهد، بنا به تشخیص شیلات پروانه صادرشده باطل می‌گردد.

ماده ۳۰- تمدید مهلت اعتبار پروانه برای پروانه‌هایی انجام می‌شود که بنا به تشخیص دارنده پروانه پیگیری لازم را انجام داده باشد.

تبصره- در صورت تمدید نکردن پروانه، پس از خاتمه مهلت اعتبار پروانه صادره خود به خود ابطال می‌شود و نیازی به صدور برگ ابطال پروانه نیست.

ماده ۳۱- تغییر نام دارنده موافقت اصولی یا تأسیس تکثیر و پرورش آبریان یا انتقال سهام به میزان بیش از ۵۰٪ در مورد اشخاص حقوقی، تا بیش از دریافت پروانه بهره‌برداری ممنوع است.

ماده ۳۲- واردات مولدین یا نوزادان آبریان بومی یا غیربومی از خارج کشور با رعایت سایر قوانین و مقررات با مجوز شیلات مجاز است.

ماده ۳۳- صدور پرورش بومی یا غیربومی به خارج از کشور با رعایت سایر قوانین و مقررات با مجوز شیلات مجاز است.

ماده ۳۴- نقل و انتقال آبریان زنده برای انجام فعالیت‌های تکثیر و پرورش مستلزم کسب مجوز از شیلات است.

ماده ۳۵- در صورتی که مزارع تکثیر آبزیان، مولدین مورد نیاز خود را از طبیعت صید و تهیه می‌کنند، برای حفظ ذخایر آن به رهاسازی نوزاد همان آبزی به همان منبع آبی یا محلی که شیلات تعیین می‌کند، موظف هستند. تعداد، سن و نحوه رهاسازی در دریا توسط شیوه‌نامه شیلات تعیین خواهد شد.

ماده ۳۶- وظایف دارندگان پروانه تکثیر و پرورشی آبزیان به شرح زیر است:

- ۱- ایجاد تأسیسات و ابنیه مطابق نقشه‌های اجرایی
- ۲- بهره‌برداری از مزرعه مطابق با شرایط و ضوابط تعیین‌شده و مندرج در پروانه.
- ۳- همکاری کامل با کارشناسان و بازرسان شیلات در انجام بازدیدها.
- ۴- ارائه آمار و اطلاعات مربوط به تولید به ترتیبی که شیلات تعیین می‌نماید.
- ۵- پرهیز از نگهداری و پرورش آبزیان غیرمجاز در مزرعه.
- ۶- پرهیز از نگهداری و مصرف دارو و مواد شیمیایی غیرمجاز در مزرعه.
- ۷- اعلام بروز بیماری‌های خطرناک و مسری به نزدیک‌ترین اداره یا نمایندگی شیلات و دامپزشکی.

۸- پرهیز از نقل و انتقال یا عرضه آبزیان مبتلا به بیماری‌های خطرناک، مسری و مشترک بین انسان و دام.

۹- پرهیز از نقل و انتقال یا عرضه مواد غذایی، دارویی و ضایعات و زباله‌های آلوده به عوامل بیماری‌زای خطرناک، مسری و مشترک بین انسان و دام.

۱۰- صید و عمل‌آوری آبزیان در مزرعه مطابق استانداردهای تعریف‌شده.

تبصره ۱- فهرست داروها و مواد شیمیایی غیرمجاز و همچنین بیماری‌های مسری و خطرناک توسط سازمان دامپزشکی با هماهنگی شیلات پیش از فروردین‌ماه هر سال اعلام می‌شود.

تبصره ۲- شیوه عمل‌آوری آبزیان در مزرعه با سازمان دامپزشکی با هماهنگی شیلات پیش از فروردین‌ماه هر سال اعلام می‌شود.

ماده ۳۷- در صورت احداث مزرعه برخلاف نقشه‌های مصوب، شیلات به دارنده پروانه برای رفع نقص و انجام اصلاحات لازم و ایجاد تأسیسات ابنیه بر اساس نقشه‌های مصوب، اخطار کتبی می‌دهد و دارنده پروانه موظف است حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ اخطار به اصلاحات مشخص‌شده را انجام دهد؛ در غیر این صورت، شیلات پروانه متخلف را تا انجام اصلاحات لازم تعلیق می‌کند.

ماده ۳۸- در صورت ارتکاب هر یک از تخلف‌های زیر توسط صاحبان پروانه تکثیر و پرورش آبزیان، برای نوبت اول شیلات نسبت به صدور اخطار کتبی اقدام می‌کند و در صورت تکرار، پروانه صادرشده برای مدت یک تا شش ماه تعلیق می‌شود.

۱- بهره‌برداری نکردن از مزرعه مطابق با شرایط و ضوابط تعیین‌شده و مندرج در پروانه.

۲- همکاری نکردن کامل با کارشناسان و بازرسان شیلات در انجام بازدیدها.

۳- ارائه ندادن آمار و اطلاعات مربوط به تولید به ترتیبی که شیلات تعیین نموده است.

۴- اعلام نکردن بروز بیماری‌های خطرناک و مسری به نزدیک‌ترین مرجع شیلاتی.
۵- صید و عمل‌آوری آبزیان در مزرعه مطابق استانداردهای تعریف‌شده توسط شیلات.

۶- رعایت نکردن مفاد مجوز تخصیص آب بر اساس اعلام وزارت نیرو.
تبصره- اقدامات پیش‌بینی شده در این آیین‌نامه نافه مجازات‌های تعیین‌شده در ماده (۲۳) قانون نیست.

ماده ۳۹- در صورت انجام تخلف‌های زیر، پروانه صادرشده برای مدت سه ماه تا یک سال به حال تعلیق درخواهد آمد و در صورت تکرار پروانه صادرشده باطل می‌شود:

۱- نگهداری و پرورش آبزیان غیربومی یا غیرمجاز در مزرعه.
۲- نگهداری و مصرف دارو و مواد شیمیایی غیرمجاز در مزرعه.
۳- ایجاد هرگونه آلودگی که باعث بروز بیماری‌های خطرناک و مسری شود.
۴- نقل و انتقال یا عرضه آبزیان مبتلا به بیماری‌های خطرناک و مسری و مشترک بین انسان و دام و آبی.

۵- نقل و انتقال یا عرضه مواد غذایی، دارویی و غیره که به عوامل بیماری‌زای خطرناک مسری و مشترک بین انسان و دام آلوده است.

ماده ۴۰- در صورت بروز بیماری‌های خطرناک، مسری و مشترک بین انسان و دام که قابل درمان نباشند و سرایت و همه‌گیر بودن آن محتمل باشد، به تشخیص شیلات و تأیید سازمان دامپزشکی کشور کلیه آبزیان آلوده باید به شیوه مناسب نابود شوند و تأسیسات و ابنیه مزرعه سترون شوند. هزینه نابود کردن محصول انجام‌گندزایی بر عهده دارنده پروانه است.

ماده ۴۱- با توجه به تبصره ذیل بند (۶) ماده (۳) و نیز ماده (۲۳) قانون، وظایف شیلات و سازمان حفاظت محیط زیست به شرح زیر تفکیک می‌شود:

الف: حدود وظایف شیلات در آب‌های داخلی:

۱- انجام بررسی‌های لیمنولوژیک و اکولوژیک در منابع آب‌های داخلی که ضرورت معرفی یا پرورش آبزیان به تشخیص شیلات ایران در آن‌ها مشخص شده‌است. نقطه‌نظرهای سازمان حفاظت محیط زیست برای انجام این قبیل مطالعات تهیه و به صورت دستورالعمل منتشر خواهد شد. انجام بررسی‌های لیمنولوژیک و اکولوژیک در مناطق آبی تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست و تالاب‌های بین‌المللی بر اساس فهرست پیوست این آیین‌نامه با تأیید سازمان حفاظت محیط زیست انجام خواهد شد.

۲- بررسی هر یک از منابع آب‌های داخلی از نظر امکان معرفی یا پرورش انواع آبزیان و تعیین ظرفیت‌های نگهداری و تولید.

۳- تعیین گونه‌های مناسب پرورشی (علاوه بر گونه‌های موجود).

۴- آبی‌دار کردن و پرورش گونه‌های مناسب آبیان در آب‌های داخلی که بررسی شده‌اند؛ به استثنای محیط‌های آبی حساس مندرج در فهرست پیوست این آیین‌نامه که آبی‌دار کردن آنها با تصویب سازمان حفاظت محیط زیست انجام می‌گیرد.

۵- بهره‌برداری تجاری یا صدور پروانه بهره‌برداری از منابع آبی‌دار شده و منابعی که برنامه‌ریزی برای پرورش در آنها انجام شده است. در محیط‌های آبی مندرج در فهرست پیوست این آیین‌نامه، بهره‌برداری برابر ضوابط ارائه شده توسط سازمان حفاظت محیط زیست به وسیله شیلات انجام خواهد شد.

۶- دارا بودن گواهی بهداشتی و سلامت آبیان قبل از رهاسازی آنها در آب‌های داخلی الزامی است.

۷- گونه‌های آبیان پرورشی حتی‌الامکان از انواع بومی یا از گونه‌های موجود در کشور انتخاب خواهند شد.

ب: وظایف سازمان حفاظت محیط زیست در آب‌های داخلی

۱- اعلام ضوابط و معیارهای انجام مطالعات مرتبط با آبی‌دار کردن و پرورش انواع آبیان در آب‌های داخلی کشور، ارزیابی گونه‌ای، کمیت و کیفیت آبیان مورد نظر شیلات برای رهاسازی.

۲- تشخیص گونه‌ای آبیانی که از سوی شیلات برای رهاسازی در منابع آب‌های داخلی یا پرورش انتخاب شده‌اند.

۳- پایش آب‌های داخلی که در آنها انواع آبیان رها می‌شوند و پرورش می‌یابند.

۴- مدیریت در محیط‌های آبی مندرج در فهرست پیوست این آیین‌نامه با توجه به قوانین و مقررات سازمان حفاظت محیط زیست.

۵- به استناد ماده (۸) قانون حفاظت محیط زیست و ماده (۱۷) آیین‌نامه اجرایی کشور و صید، صدور پروانه صید ماهی در آب‌های داخلی به استثنای آن دسته از منابع آب‌های داخلی که از طریق شیلات آبی‌دار شده‌اند، توسط سازمان حفاظت محیط زیست انجام می‌شود.

تبصره- پایش مخازن پشت سدها و صدور پروانه صید ماهی توسط سازمان حفاظت محیط زیست از مخازن مذکور که آبی‌دار شده است، باید با مجوز وزارت نیرو باشد.

پ- به منظور هماهنگی در انجام مفاد وظایف مشخص شده برای سازمان حفاظت محیط زیست و شیلات ایران کارگروه مشترکی متشکل از نمایندگان دو طرف تشکیل می‌شود. دبیرخانه کمیسیون در شیلات مستقر است.

فصل ششم: فعالیت‌های صیادی

ماده ۴۲- شیلات براساس طرح مدیریت ذخایر آبزیان نسبت به صدور پروانه صید با رعایت شرایط ذیل اقدام می‌کنند:

الف- شرایط صدور پروانه صید با استفاده از شناور عبارتند از:

- ۱- دارا بودن گواهی ثبت و گواهی‌نامه فنی و ایمنی از سازمان بنادر و کشتیرانی.
- ۲- دارا بودن بیمه‌نامه معتبر مسئولیت در مقابل کارکنان و اشخاص ثالث برای شناورهای صیادی.

تبصره- بیمه مرکزی ایران موظف است ظرف مدت سه ماه از ابلاغ این آیین‌نامه، حداقل نرخ بیمه و شرایط عمومی این نوع بیمه را با همکاری سازمان شیلات ایران و سازمان بنادر و کشتیرانی تدوین کند و برای تصویب به شورای عالی بیمه ارائه دهد.

ب- شرط صدور پروانه صید برای اشخاص حقیقی و حقوقی و گروه‌های صیادی بدون استفاده از شناور، داشتن گواهی‌نامه صیادی است.

تبصره- صاحبان شناورهای صیادی فقط افرادی را می‌توانند بر روی شناورهایی به کارگیرند که دارای شرط مذکور در بند (ب) این ماده باشند.

ماده ۴۳- شیلات می‌تواند بر اساس طرح مدیریت ذخایر آبزیان نسبت به سهمیه بندی صید برای دارندگان پروانه صید اقدام کند.

ماده ۴۴- دارندگان پروانه صید می‌توانند پس از موافقت کتبی شیلات، پروانه صید خود را برای مدت معین یا سهمیه معین یا برای تمام مدت اعتبار پروانه یا کلیه سهمیه به اشخاص واجد شرایط مندرج در ماده (۴۳) این آیین‌نامه منتقل کنند. تبصره ۱- پروانه صید انتقال یافته در دفتر شیلات به نام انتقال گیرنده ثبت می‌شود. تبصره ۲- در صورت فوت دارنده پروانه صید در مدت اعتبار آن، پروانه مذکور با امکان تمدید آن به ورثه وی منتقل خواهد شد.

ماده ۴۵- تعیین ابزار و ادوات صیادی که فروش آنها طبق ماده (۲۲) قانون ممنوع است، بر عهده شیلات است.

ماده ۴۶- شیلات می‌تواند در موارد ذیل پروانه صید و اجازه فعالیت ناخدای متخلف را تا مدت ۳ ماه در فصل صید به حالت تعلیق در آورد:

- ۱- رعایت نکردن موارد ذکر شده در پروانه صید.
- ۲- در اختیار قرار دادن پروانه برای صید به دیگران بدون کسب موافقت کتبی شیلات.

۳- رعایت نکردن ضوابط بهداشتی و کنترل منطبق با این آیین‌نامه.

۴- هرگونه انتقال غیرمجاز محصولات صیادی به شناورهای غیرمجاز یا به خارج از کشور.

۵- صید در مناطق یا فصول ممنوع.

۶- صید گونه‌هایی که صید آنها ممنوع اعلام گردیده است.

- ۷- نگهداری آلات و ادوات و مواد غیرمجاز در شناور بدون کسب مجوز از شیلات.
- ۸- حمل و نگهداری محصولات صید غیرمجاز در شناور.
- ۹- رعایت نکردن مقررات مربوط به نصب پلاک شناسایی، علایم و نشانه‌های منطق با مقررات بین‌المللی راه دریایی و روش‌های مختلف صید.
- ۱۰- همراه نداشتن مدارک شناسایی شناور و خدمه.
- ۱۱- همراه نداشتن پروانه و مجوز صید.
- ۱۲- تخلیه صید ضمنی و دورریز در منابع آب.
- ۱۳- رعایت نکردن استانداردهای اعلام‌شده برای ابزار صید.
- ۱۴- صید گونه‌ها و روش‌هایی که در پروانه صید قید نشده است.
- ۱۵- ایجاد آلودگی در منابع آب.
- ۱۶- مسدود نمودن آبراه تردد شناورها به وسیله شناور یا ابزار صید.
- ۱۷- ارائه نکردن آمار و اطلاعات صحیح از میزان صید براساس ماده (۱۶) قانون حفاظت از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران.
- ۱۸- همکاری نکردن در بازدید مسئولان، کارشناسان و ناظران صید که برای نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه مراجعه می‌کنند.
- ۱۹- ایجاد خسارت به تأسیسات فیزیکی آبی یا ایجاد اختلال در عملکرد آن‌ها.
- ماده ۴۷- شیلات می‌تواند در اجرای بند ۳ ماده (۳) و ماده (۱۴) قانون به منظور حفاظت و بازسازی ذخایر آبیان و اعمال مدیریت صید و ذخایر، پروانه صید را در برخی مناطق به طور موقت تا رفع ضرورت تعلیق یا ابطال کند.
- ماده ۴۸- شیلات می‌تواند پروانه صید مرتکبان جرایم بندهای ب و ج ماده (۲۲) قانون که دو بار محکومیت قطعی یافته‌اند ابطال کند.
- ماده ۴۹- مدت اعتبار پروانه صید از تاریخ صدور حداقل یک فصل صید و حداکثر آن یک سال شمسی است.
- ماده ۵۰- شیلات مجاز است بابت صدور پروانه صید، سالانه متناسب با نوع صید حداکثر به میزان مبالغ مذکور در جدول ذیل و به نسبت ارزش سالانه شناور یا گروه‌های صیادی به عنوان تعرفه پروانه صید دریافت کند.
- جدول نرخ تعرفه پروانه صید گونه نرخ تعرفه پروانه صید (درصد):
- کف زبانی که با روش ترال صید می‌شوند: ۱۰٪
- گونه‌های صید شده با تور گوشگیر: ۱٪
- کف زبانی که با گرگور (قفس) صید می‌شوند: ۱٪
- میگو: ۴٪
- لابستر: ۴٪
- آرتمیا: ۸٪
- کیلکا: ۱٪
- ماهیان استخوانی (دریای خزر): ۱٪
- ماهیان صیدشده در آب‌های داخلی حوزه فعالیت شیلات: ۱٪

تن ماهیان صیدشده توسط شناورهای خارجی با روش لانگ لاین: ۱۲٪
تن ماهیان صیدشده توسط شناورهای خارجی با روش تورهای پیاله‌ای: ۲۰٪
کیلکای صیدشده توسط شناورهای خارجی: ۱۰٪
تن ماهیان صیدشده توسط شناورهای صنعتی داخلی با روش تورهای پیاله‌ای: ۴٪
گونه‌های صیدشده با روش صید مشتتا: ۴٪

تن ماهیان صیدشده توسط شناورهای صنعتی داخلی با روش لانگ لاین: ۱٪
تبصره ۱- ارزش پایه براساس میانگین قیمت عمده‌فروشی سال قبل و میزان صید براساس میانگین صید سه ساله گذشته خواهد بود.
تبصره ۲- تعرفه صدور پروانه صید با قلاب برای صیادان در رودخانه‌های منتهی به دریای خزر تا مسافتی از مصب که در حوزه فعالیت شیلات قرار دارد، سالانه ۲۵۰۰۰۰ ریال است.

تبصره ۳- تعرفه پروانه صید شناورهای خارجی به ارزشهای معتبر خارجی یا معادل ریالی آن بر حسب نظر شیلات دریافت می‌شود.

تبصره ۴- شرکت سهامی شیلات ایران مجاز است بابت صدور پروانه صید سیستم آرتیمیا حداقل بیست درصد از محصول نهایی و یا معادل ارزش ریالی و یا ارزی آن را به عنوان تعرفه بهره‌برداری از طریق مزایده دریافت کند.

ماده ۵۱- کلیه شناورهای صیادی که در آب‌های موضوع ماده (۲) قانون صید می‌کنند، باید اطلاعات و آمار شامل طول و عرض جغرافیایی، مشخصات شناور، عمق آب در صیدگاه، تاریخ رفت و برگشت، روش صید، نوع و میزان صید، ساعت توراندازی و دیگر اطلاعاتی که شیلات آن‌ها را درخواست می‌کند، در قالب فرم‌های متحدالشکل ارائه‌شده توسط شیلات ارائه کنند.

تبصره- کلیه گروه‌های صیادی فاقد شناور مستقر در ساحل موظفند آمار و اطلاعات مورد نظر شیلات را در موعد مقرر به شیلات ارائه دهند.

ماده ۵۲- شناورها و شرکت‌های صیادی موظفند حسب درخواست شیلات امکانات استقرار ناظران در طول مدت صید در شناورها یا صیدگاه خود را فراهم کنند و برای ثبت و درج و ارائه آمار و اطلاعات صحیح همکاری‌های لازم را به عمل آورند.
ماده ۵۳- به منظور حمایت از صیادان صید ساحلی، شیلات موظف است در اجرای ماده (۱۰) قانون، محدوده فعالیت شناورهای صید صنعتی را از شناورهای صید سنتی در آب‌های موضوع ماده (۲) قانون تفکیک کنند.

ماده ۵۴- صندوق بیمه محصولات کشاورزی مکلف است انواع آبیان صیدشده را به میزان سهمیه صید مقرر در پروانه یا ظرفیت شناور در قبال حوادث ذیل بیمه کند:

- ۱- فساد محصول به دلایلی مانند خرابی شناور یا خرابی موتور آن.
- ۲- عوامل قهری که سلامت شناور و کارکنان را به خطر اندازد و آنها را مجبور به ریختن محصولات به دریا کند.
- ۳- سرقت‌های دریایی، آتش‌سوزی و انفجار.

ماده ۵۵- کلیه شناورهای صیادی موظف به نصب پلاک شناسایی واگذارشده توسط شیلات براساس دستورالعمل مربوط هستند.

ماده ۵۶- کلیه شناورهای صیادی موظفند از علائم و نشانه‌هایی که روش‌های مختلف صید و فعال بودن شناور صیادی را در دریا استفاده می‌کنند، مشخص نمایند.

تبصره- نحوه استفاده از این علائم و نشانه‌ها را دستورالعمل اجرایی شیلات مشخص می‌کند.

ماده ۵۷- موافقت‌نامه منعقدشده بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت صاحب پرچم موضوع ماده (۱۳) قانون باید ضمن رعایت سایر قوانین و مقررات موضوعه حاوی موارد ذیل باشد:

۱- تعیین تعداد شناورهای صیادی مجاز، روش صید، انواع گونه‌های قابل استحصال و میزان صید مجاز.

۲- پیش‌بینی تعهدات دولت صاحب پرچم یا سایر نهادهای ذی‌صلاح دیگر برای تصویب تدابیر مناسب جهت تضمین اینکه شناورهای متعلق به آنها مقررات و شرایط مندرج در موافقت‌نامه یا سایر قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران را رعایت کنند.

۳- الزام مالکان شناورهای صیادی خارجی به دادن اطلاعات ادواری منظم در خصوص فعالیت‌های صیادی خود با رعایت شرایط مقرر در این آیین‌نامه.

۴- الزام به رعایت مقررات و تدابیر اتخاذشده از طرف جمهوری اسلامی ایران در جهت حمایت از فعالیت‌های صید ساحلی.

۵- پیش‌بینی حضور بازرسان یا ناظران ایرانی بر شناورهای صیادی خارجی در تمام مدت فعالیت آنها در آب‌های موضوع ماده (۲) قانون.

۶- پیش‌بینی سایر تدابیر و مقررات مورد توافق طرفین از قبیل انتقال تکنولوژی، آموزش حرفه‌ای و غیره.

ماده ۵۸- شناورهای خارجی براساس ماده (۱۳) قانون در صورتی می‌توانند برای شرکت‌های ایرانی صید نمایند که قرارداد منعقدشده بین مالکان آنها به تأیید شیلات برسد.

ماده ۵۹- شناورهای صیادی خارجی که در آب‌های تحت حاکمیت یا صلاحیت جمهوری اسلامی ایران قرار دارند یا از آن عبور می‌کنند و مجاز به صید در این آب‌ها نیستند، باید ابزار و ادوات صید خود را به ترتیبی در شناورها قرار دهند که نتوانند به راحتی برای صید مورد استفاده قرار گیرند. در صورت رعایت نکردن مقررات این ماده عبور شناورهای خارجی بی‌ضرر تلقی نمی‌شود و مطابق با مقررات داخلی و بین‌المللی با آنها رفتار می‌گردد.

تبصره- نحوه قرار گرفتن ابزار و ادوات صید در شناورهای خارجی موضوع این ماده توسط شیلات معین می‌گردد.

ماده ۶۰- شناورهای صیادی خارجی باید با استفاده از وسایل مخابراتی مقتضی ورود و خروج خود را از آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران همچنين موقعیت جغرافیایی و فعالیت‌های صیادی خود در مدت حضور در این آب‌ها را در فواصل زمانی منظم و مقرر توسط شیلات به اطلاع برسانند. تبصره- ورود شناورهای صیادی خارجی به آب‌های تحت حاکمیت و صلاحیت جمهوری اسلامی ایران منوط به کسب مجوز ورود از سازمان بنادر و کشتیرانی است و همچنین شناورهای مذکور در هنگام خروج از بنادر و آب‌های موضوع این آیین‌نامه باید مجوز خروج از سازمان بنادر و کشتیرانی دریافت کنند. ماده ۶۱- هنگامی که شناور صیادی خارجی در آب‌های موضوع ماده (۲) قانون مشغول صید است، موظف به رعایت موارد ذیل است:

- ۱- برافراشتن پرچم کشور متبوع خود.
- ۲- برافراشتن پرچم جمهوری اسلامی ایران بر روی دکل اصلی در دو طرف سینه و قسمت پاشنه شناور.
- ۳- ثبت نام شناور با حروف درشت بر بدنه و دکل کشتی.
- ۴- همراه داشتن گواهی‌نامه‌های فنی و ایمنی مربوط به شناور و خدمه.
- ۵- دارا بودن پوشش بیمه‌ای لازم برای جبران خسارت احتمالی آلودگی و خسارت به بندر و تأسیسات ساحلی و خسارت به شناورهای دیگر.
- ماده ۶۲- ناخدا و سایر کارکنان شناور صیادی خارجی در حین صید در آب‌های تعیین شده موظف به همکاری و رعایت دستورهای مسئولان ذی‌ربط هستند. این دستورها شامل موارد ذیل است:

- ۱- همکاری با بازرسان مجاز برای انجام هر نوع بازرسی.
- ۲- هدایت شناور به بندر در صورت درخواست مسئولان ذی‌ربط.
- ماده ۶۳- ناخدای شناور موظف به داشتن دفترچه عملیات روزانه براساس نمونه (فرمی) است که شیلات ارائه می‌کند. این دفترچه ویژه ثبت کلیه اقدامات انجام شده شناور در هنگام صید است. تبصره- ناخدای شناور باید با استفاده از رادیو گزارش روزانه خود را به شیلات مخابره کند.

ماده ۶۴- ناخدا، مدیران، اعضای گروه‌های صیادی و تمام خدمه شناور موظف هستند در زمینه‌های ذیل با نماینده معرفی شده توسط شیلات همکاری کنند:

- ۱- ورود به شناور برای انجام امور علمی و بازرسی ادوات و ابزار صید.
- ۲- انجام عملیات بارگیری و تخلیه شناور در زمان و مکان تعیین شده توسط شیلات.

۳- در دسترس قرار دادن موارد ذیل و استفاده از تسهیلات و تجهیزات شناور که از نظر نماینده مذکور برای اجرای وظایف وی مفید هستند:

الف- دسترسی کامل به محل استقرار ناخدا و سایر کارکنان شناور، محل صید در روی عرشه، محل نگهداری، عمل‌آوری، توزین و انبار ماهی.

ب- نمونه برداری.

پ- دسترسی کامل به محل نگهداری گزارش‌های شناور، دفترچه ثبت عملیات و اسناد به منظور بازرسی گزارش‌ها و تکثیر اسناد.

ت- دسترسی کامل به وسایل و تجهیزات ناوبری و کمک ناوبری مربوط به فعالیت‌های صیادی.

ث- سایر اطلاعات مربوط به صیاد.

۴- ناخدا یا هیچ یک از خدمه شناور، حق تعرض، جلوگیری از انجام وظایف، مقاومت با به تأخیر انداختن امور یا جلوگیری از ورود به کشتی، اختطار و غیره به بازرسان در انجام وظایف آنان را ندارند.

ماده ۶۵- ناخدا موظف به تأمین محل استراحت، غذا و سایر تسهیلات از قبیل تسهیلات دارویی یک بازرس در حد یک افسر است.

ماده ۶۶- کلیه هزینه‌های سفر بازرس یا بازرسان از بندر جمهوری اسلامی ایران به شناور و بالعکس و همچنین پوشش کامل بیمه برای انجام امور بازرسی باید به وسیله مالک یا اجاره‌کننده شناور یا نماینده او تأمین شود.

ماده ۶۷- ناخدا یا اجاره‌دار شناور در جمهوری اسلامی ایران نماینده تام‌الاختیار مالک شناخته می‌شود.

ماده ۶۸- دارنده مجوز صید شناور صیادی خارجی موظف است حسب نظر شیلات، بخشی از کارکنان شناور خود را از اتباع ایران قرار دهد.

ماده ۶۹- مالک یا ناخدای شناور صیادی خارجی ملزم به آموزش حرفه‌ای افراد معرفی شده توسط شیلات است که تعداد این افراد با توافق شیلات و ناخدای شناور تعیین می‌شود.

ماده ۷۰- صید پستانداران دریایی در تمام فصول و مناطق ممنوع است.

ماده ۷۱- انجام عملیات صید تحقیقاتی در آب‌های موضوع ماده (۲) قانون منوط به اجازه کتبی شیلات است که براساس طرح عملیات ارائه‌شده از طرف متقاضی ایرانی یا خارجی صادر می‌گردد.

ماده ۷۲- شیلات می‌تواند در صورت ضرورت شناورهای صید علمی-تحقیقاتی را از محدودیت‌های زمانی، مکانی، روشی، گونه‌ای و ابزاری صید مندرج در طرح مدیریت ذخایر آبیان معاف کند. این امر باید در پروانه صادر شده قید گردد.

ماده ۷۳- شناورهای صید علمی تحقیقاتی موظف به قبول حضور ناظران تحقیقاتی که از طرف شیلات معین می‌گردند، هستند.

ماده ۷۴- کلیه داده‌ها و اطلاعات جمع‌آوری شده طی عملیات صید علمی-تحقیقاتی و همچنین نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل این داده‌ها و اطلاعات در اختیار شیلات یا هر دستگاه دیگری که توسط شیلات معین می‌گردد، قرار داده می‌شوند.

فصل هفتم: ضوابط روش‌های کنترل محصولات آبی:

ماده ۷۵- کلیه شناورهای شرکت‌های صیادی باید انبار نگهداری عایق‌بندی و نفوذناپذیر نسبت به حشرات و حیوانات موذی داشته باشند و از سطوح داخلی صاف و قابل شست‌وشو برخوردار باشند و هنگام استفاده کاملاً تمیز باشند.

انبارها باید طوری طراحی شوند که از تماس نداشتن آب حاصل از ذوب یخ یا پساب با محصولات شیلاتی صیادی اطمینان حاصل شود.

تبصره ۱- ضوابط عمل‌آوری بر روی شناورهای صیادی توسط شیلات معین می‌شود.

تبصره ۲- شرکت‌های صیادی نیز مکلف به در اختیار گذاشتن انبارهای مناسب (به صورت ملکی، استیجاری یا نظایر آن) مطابق شرایط و ترتیبات فوق خواهند بود.

ماده ۷۶- کلیه صاحبان تأسیسات و اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی خرید و تحویل‌گیری صید از ساحل باید مجوز تحویل‌گیری از شیلات دریافت کنند.

۱- شرایط صدور مجوز تحویل‌گیری را شیلات اعلام می‌کند.

۲- تأسیسات عمل‌آوری آبزیان از نقطه نظر مسائل فنی، ساختمانی و بهداشتی باید شرایط و ضوابط تعیین‌شده توسط شیلات را دارا باشند.

۳- کلیه تأسیسات عمل‌آوری، ملزم به نصب برچسب مشخصات بر روی تولیدات خود هستند.

۴- برچسب واحد عمل‌آوری باید دارای نام و نشانی واحد تولیدی، شماره سری ساخت، شماره پروانه بهره‌برداری، میزان و نوع مشخصات و ترکیبات محصول، تاریخ تولید و انقضای مصرف و شرایط نگهداری باشد.

۵- کارشناسان شیلات می‌توانند به منظور ایفای وظایف و مأموریت‌های محول در ماده (۳) قانون از تأسیسات عمل‌آوری و مزارع تکثیر و پرورش آبزیان بازدید کنند و صاحبان آنها موظف به همکاری هستند.

ماده ۷۷- ضوابط کنترل کیفی حمل و نقل و نگهداری آبزیان در شناورهای صیادی، بنادر صیادی و مزارع توسط شیلات اعلام می‌گردد.

ماده ۷۸- انتقال کلیه آبزیان زنده اعم از تخم چشم‌زده، لارو، بچه‌ماهی، میگو و سایر آبزیان و تولید آنها در داخل کشور منوط به کسب مجوز از شیلات است.

فصل هشتم: حفاظت از محیط زیست آبزیان

ماده ۷۹- ایجاد هرگونه آلودگی مؤثر یا انتشار بیماری‌های مسری و تخلیه فاضلاب‌های صنعتی، شهری و کشاورزی به طور مستقیم به آب‌های موضوع ماده‌ی (۲) قانون قبل از تصفیه و اطمینان از این‌که آب خروجی حاوی هیچ‌گونه ترکیب

یا ترکیبات مضر برای منابع آبی بالاتر از حد استانداردهای تعیین شده نیست، ممنوع است.

تبصره ۱- استانداردهای موضوع این ماده توسط سازمان حفاظت محیط زیست و با هماهنگی سازمان مدیریت منابع آب کشور، شیلات و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط تعیین و اعلام می‌شود.

تبصره ۲- شیلات مکلف است پس از طرح شکایت ضمن تعیین میزان خسارت وارد شده، تقاضای ضرر و زیان کند.

ماده ۸۰- در اجرای ماده (۲۱۹) قانون و به منظور کشف و تعقیب جرایم موضوع آن، نحوه همکاری بین شیلات و نیروهای انتظامی به وسیله دستورالعمل مشترکی که با رعایت تبصره (۲۱) قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران به تصویب وزارت جهاد سازندگی و وزارت کشور می‌رسد، مشخص خواهد شد.

ردیف	نام تالاب	استان
۱	بندر علیان	تهران
۲	انزلی مرکزی	گیلان
۳	انزلی سرخانکل	گیلان
۴	انزلی شرق	گیلان
۵	انزلی غرب	گیلان
۶	انزلی سیاه کشیم	گیلان
۷	انزلی سلکه	گیلان
۸	لاکون بندر کیاشهر	گیلان
۹	دهانه سفید رو	گیلان
۱۰	امیر کلایه	گیلان
۱۱	لوندویل	گیلان
۱۲	میانکاله	مازندران
۱۳	لیپوزاع مرز	مازندران
۱۴	دامگاه فریدون کنار	مازندران
۱۵	گومیشان	گلستان
۱۶	خلیج گرگان	گلستان
۱۷	آلاگل	گلستان

ردیف	نام تالاب	استان
۱۸	اولماگل	گلستان
۱۹	آجی گل	گلستان
۲۰	قوری گل	آذربایجان شرقی
۲۱	قره قشلاق	آذربایجان شرقی
۲۲	دریاچه ارومیه	آذربایجان غربی
۲۳	قوبه لی	آذربایجان غربی
۲۴	شورگل	آذربایجان غربی
۲۵	درگه سلگی	آذربایجان غربی
۲۶	یاد کارلو	آذربایجان غربی
۲۷	گاوخونی	اصفهان
۲۸	شادگان	خوزستان
۲۹	خورالامیه بهمنشیر	خوزستان
۳۰	خور موسی	خوزستان
۳۱	ارژن	فارس
۳۲	پریشان	فارس
۳۳	بختگان	فارس
۳۴	طشک	فارس
۳۵	کمجان	فارس
۳۶	گمبان	فارس
۳۷	هامون صابری	سیستان و بلوچستان
۳۸	هامون هیرمند	سیستان و بلوچستان
۳۹	هامون پوزک	سیستان و بلوچستان
۴۰	چفاخور	چهارمحال و بختیاری
۴۱	گلدمان	چهارمحال و بختیاری
۴۲	حله خور مند	بوشهر

ردیف	نام تالاب	استان
۴۳	خورنای بند	بوشهر
۴۴	خورخوران	بوشهر
۴۵	دلتای رود حرا	هرمزگان
۴۶	دلتای شور	هرمزگان
۴۷	دلتای رود جلابی	هرمزگان
۴۸	دلتای رود شیرین حسن لنگی	هرمزگان
۴۹	دلتای رود تیاب	هرمزگان
۵۰	دلتای رود میناب	هرمزگان
۵۱	دلتای رود گز	هرمزگان
۵۲	سفید رود ارس اترک	دریای خزر
۵۳	زاینده رود	گاوخونی
۵۴	هلیل رود	جازموریان
۵۵	کارون-کرخه-مهران-مند	خلیج فارس و دریای عمان
۵۶	سیمینه رود-زربینه رود	دریاچه ارومیه
۵۷	هیرمند رودخانه شور(کال دونخ)	هامون
۵۸	رودخانه گلباف (دامن کلوه)	کویر لوت
۵۹	رودخانه تجن	قره قم
۶۰	حبله رود	کویر نمک
۶۱	قره چای (شراء)	آبریز مرکزی
۶۲	کر	نیریز
۶۳	برز (منجیل)- نطنز	یزد و اردستان

ج- قانون تشکیل سازمان شیلات ایران براساس این قانون از ابتدای سال ۱۳۸۴ شرکت سهامی شیلات ایران و مجموعه وابسته منحل شدند و سازمان صرفاً مجاز به ایجاد نمایندگی در استان‌های ساحلی شد. در سایر استان‌ها فعالیت‌های شیلاتی زیر پوشش سازمان جهاد کشاورزی

استان مدیریت و هدایت می‌گردد؛ به طوری که رئیس سازمان، به عنوان معاون وزیر جهاد کشاورزی انجام وظیفه می‌کند.

به نظر شما قوانین به چه شکلی می‌توانند از اختلافات عرصه ماهیگیری بکاهند و برای صیادی آرامش به همراه داشته باشند؟ در این خصوص بحث کنید.

بحث کلاسی

دانش افزایی:

مسلماً با داشتن قوانین دقیق و رعایت آن، فعالیت‌های آن عرصه بدون دغدغه صورت خواهد گرفت. در رابطه با فعالیت ماهیگیری در ایران، در حال حاضر با اصلاحاتی که صورت گرفته است و احیاناً نیز به اصلاحات بیشتری نیز نیاز دارد، قانون و آیین‌نامه اجرایی حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران در جهت برقراری این نظم و انضباط در کشور وجود دارد که مستلزم رعایت است.

با توجه به اطلاعات خود و آموزه‌هایی که پیش‌تر فرا گرفته‌اید، در مورد اقداماتی که می‌توان انجام داد تا یک قانون یا آیین‌نامه برای بهبود وضعیت صیادی شکل بگیرد، بحث کنید.

بحث کلاسی

دانش افزایی:

برای تدوین و تهیه قانون و آیین‌نامه باید دلیل تدوین قانون مشخص باشد. باید مطالب را واضح و روشن بیان کرد و نباید هیچ گونه جای ابهامی برای مجری یا قانون‌گذار باشد. در هنگام تدوین قانون باید شرایط اقتصادی، فنی، اجتماعی و جغرافیایی کشور در نظر گرفته شود. قانون‌گذار باید با توجه به تجربه علمی و عملی، قانون یا آیین‌نامه را تدوین کند. به همین منظور پیش‌نویس پیشنهادی به صورت طرح و یا لایحه پس از تصویب در مجلس و تأیید شورای نگهبان به قانون تبدیل می‌شود و آیین‌نامه اجرایی با پیشنهاد دستگاه مربوط و توسط هیئت وزیران بررسی و ابلاغ می‌گردد. پس برای قوانین صیادی این کار باید با شناخت کاملی از وضعیت اقتصادی، فنی، اجتماعی و جغرافیایی صیادی کشور و قاعدتاً توسط دستگاه اجرایی مربوط، یعنی سازمان شیلات ایران صورت گیرد.

ارزشیابی مرحله ای

ردیف	مراحل کاری	شرایط کار (ابراز، مواد، تجهیزات، مکان)	نتایج ممکن	استاندارد (شاخص‌ها، داوری، نمره دهی)	نمره
	به‌کارگیری قانون و بهره‌گیری از سیر تحولات قوانین ماهیگیری در ایران	تجهیزات: متن قانون و مقررات مکان: کلاس و کارگاه یا محل فعالیت شناور	بالتر از سطح انتظار	<p>۱- با قانون و نحوه شکل‌گیری آن آشنا باشد.</p> <p>۲- فرق قانون و آیین نامه و طرح و لایحه قانونی را بداند.</p> <p>۳- سیر تکاملی انواع قوانین شیلاتی را بداند.</p> <p>۴- وظایف شیلات در حوزه ماهیگیری را بشناسد.</p> <p>۵- انواع بازرسی و کشف جرایم ماهیگیری را بداند.</p> <p>۶- مفاد کلی آیین‌نامه اجرایی قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران را بداند.</p>	۳
۱	بهره‌گیری از سیر تحولات قوانین ماهیگیری در ایران	مقررات مکان: کلاس و کارگاه یا محل فعالیت شناور	در سطح انتظار	<p>۱- با قوانین شیلات، نحوه شکل‌گیری، و اهمیت و سیر تکاملی آن آشنا باشد.</p> <p>۲- وظایف شیلات در حوزه ماهیگیری را بشناسد.</p> <p>۳- انواع بازرسی و کشف جرایم ماهیگیری را بداند.</p> <p>۴- مفاد کلی آیین‌نامه اجرایی قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران را بداند.</p>	۲
			پایین‌تر از سطح انتظار	<p>۱- با وظایف شیلات در حوزه ماهیگیری آشنا بوده و انواع بازرسی و کشف جرایم ماهیگیری را بداند.</p> <p>۲- با قانون حفاظت و بهره‌برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران آشنا بوده و مفاد کلی آیین‌نامه اجرایی آن را بداند.</p>	۱

دانش افزایی:

لازم به اشاره است، نباید حقوق دریایی را با حقوق دریاها اشتباه گرفت؛ زیرا حقوق دریاها شاخه‌ای از حقوق بین‌الملل عمومی است و از حق حاکمیت دولت‌ها بر آب‌های ساحلی و منابع تحت‌البحری این بخش از دریاها و وضع حقوقی دریاهاى آزاد بحث می‌کند، اما حقوق دریایی شاخه‌ای از حقوق تجارت است که در آن از قواعد حاکم بر کشتی‌های بازرگانی و حمل و نقل با آن گفت‌وگو می‌شود؛ پس ارتباطی به حق حاکمیت دولت‌ها بر آب‌های مناطق مختلف ندارد.

ارزشیابی مرحله ای

ردیف	مراحل کاری	شرایط کار (ابراز، مواد، تجهیزات، مکان)	نتایج ممکن	استاندارد (شاخص‌ها، داوری، نمره دهی)	نمره
۳			بالاتر از سطح انتظار	<p>۱- تفاوت سازمان‌های ملی و بین‌المللی را بدانند.</p> <p>۲- با وظایف وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های زیرمجموعه آن آشنا باشند.</p> <p>۳- وظایف سازمان شیلات را کامل بدانند.</p> <p>۴- با سازمان حفاظت محیط‌زیست و سازمان بنادر و دریانوردی آشنا باشند.</p> <p>۵- با سازمان خوارو بار کشاورزی آشنا باشد و سایر سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با شیلات را نام ببرد.</p> <p>۶- به جزء با سازمان خوار و بار کشاورزی با وظایف سایر سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با شیلات آشنا باشد.</p>	
۲	به‌کارگیری شناخت حاصل از ساختار و وظایف سازمان‌ها	تجهیزات: متن قانون و مقررات مکان: کلاس و کارگاه یا محل فعالیت شناور	در سطح انتظار	<p>۱- با وظایف وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های زیرمجموعه آن از جمله سازمان شیلات ایران آشنا باشد.</p> <p>۲- با وظایف سایر دستگاه‌های مرتبط با فعالیت ماهیگیری به جزء وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های زیرمجموعه آن آشنا باشد.</p> <p>۳- با سازمان خوارو بار کشاورزی آشنا باشد و سایر سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با شیلات را نام ببرد.</p> <p>۴- به جز با سازمان خوار و بار کشاورزی با وظایف سایر سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با شیلات آشنا باشد.</p>	
۱			پایین‌تر از سطح انتظار	<p>۱- با نام و وظایف تمامی سازمان‌های ملی مرتبط با فعالیت‌های ماهیگیری کشور آشنا باشد.</p> <p>۲- با نام و وظایف تمامی سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با فعالیت‌های ماهیگیری کشور آشنا باشد.</p>	

آیین‌نامه و مقررات ماهیگیری

منظور شرایط، ضوابط و مقرراتی است که بر طبق قوانین کشور باید شناور و صاحبان آن در امر ماهیگیری و پهلوگیری در بنادر صیادی آن را داشته باشند و رعایت کنند.

از آنجا که تمامی موارد در قانون و آیین‌نامه اجرایی حفاظت از منابع آبی جمهوری اسلامی آمده است، از احصا و ذکر مجدد آن خودداری شده است.

ارزشیابی مرحله ای

ردیف	مراحل کاری	شرایط کار (ابزار، مواد، تجهیزات، مکان)	نتایج ممکن	استاندارد (شاخص‌ها، داوری، نمره دهی)	نمره
۳	به‌کارگیری مفاهیم قوانین حقوق دریاها، مقررات و آیین‌نامه‌های ماهیگیری و محیط زیست دریایی	تجهیزات: متن قانون و مقررات مکان: کلاس و کارگاه یا محل فعالیت شناور	بالاتر از سطح انتظار	<p>۱- با حقوق دریاها و انواع آب‌ها آشنا باشد.</p> <p>۲- با پروانه صید و شرایط و اهمیت آن آشنا باشد.</p> <p>۳- وظایف صاحبان شناور صیادی را بداند.</p> <p>۴- دلایل تعلیق پروانه صید و اجازه فعالیت صیادی را بشناسد.</p> <p>۵- زمینه‌های همکاری گروه‌های صیادی و خدمه شناور با نماینده معرفی شده از سوی شیلات را بداند.</p> <p>۶- با مقررات و ملاحظات راه‌های دریایی و محیط زیست دریایی آشنا باشد.</p>	۳
۲	پایین‌تر از سطح انتظار		در سطح انتظار	<p>۱- با حقوق دریاها و انواع آب‌ها و مرزبندی آن آشنا باشد.</p> <p>۲- وظایف صاحبان شناور صیادی را بداند.</p> <p>۳- دلایل تعلیق پروانه صید و اجازه فعالیت صیادی را شناخته و زمینه‌های همکاری گروه‌های صیادی و خدمه شناور با نماینده شیلات را بداند.</p> <p>۴- با مقررات و ملاحظات راه‌های دریایی و محیط زیست دریایی آشنا باشد.</p>	۲
۱	پایین‌تر از سطح انتظار		پایین‌تر از سطح انتظار	<p>۱- با حقوق دریاها، انواع آب‌ها و مقررات و ملاحظات راه‌های دریایی و محیط زیست دریایی آشنا باشد.</p> <p>۲- وظایف صاحبان شناور صیادی را بداند.</p> <p>۳- دلایل تعلیق پروانه صید و اجازه فعالیت صیادی را شناخته و زمینه‌های همکاری گروه‌های صیادی و خدمه شناور با نماینده شیلات را بداند.</p>	۱

ارزشیابی شایستگی قوانین ماهیگیری و محیط زیست دریایی

شرح کار: کاربری قوانین ماهیگیری و محیط زیست دریایی، شناخت و آگاهی از قوانین گذشته و سیر تکاملی آن شناخت از حقوق دریاها و مرزبندی آبها، آشنایی با جرایم و ضوابط ماهیگیری، آشنایی با وظایف و ضوابط سازمان‌های ملی و بین‌المللی ماهیگیری، وظایف ناخدا و موارد تخلف و رعایت مقررات محیط زیست دریایی

استاندارد عملکرد: پس از اتمام واحد یادگیری و کسب شایستگی، هنرجو پس از دریافت درک صحیحی از قانون، اهمیت آن و فرایند تکاملی قوانین ماهیگیری در ایران، باید بتواند تفاوت موجود میان قانون و آیین نامه و وظایف دستگاه‌های حاکمیتی در حوزه شیلات را تشخیص دهد. انواع مرزبندی آب‌ها را بشناسد و بتواند وظایف سازمان-های ملی مرتبط با شیلات را از یکدیگر تشخیص دهد. هنرجو باید نسبت به ضوابط و مقررات ماهیگیری و محیط زیست دریایی و حدود آزادی و محدودیت‌های قانونی حوزه عمل ماهیگیری و جرایم آن آشنا باشد تا با همکاری با واحدهای حاکمیتی ناظر بر عملیات صیادی همکاری نموده و با کسب مجوز و رعایت محدودیت‌های زمانی، مکانی، روشی، گونه‌ای و ابزاری صید عملیات ماهیگیری را به شکل صحیح و قانونی انجام دهد. بدین سبب هنرجو باید به منافع اقتصادی خود در کنار حفظ محیط زیست برای نسل‌های آتی توجه نماید و به آرامش فعالیت جامعه صیادی کمک نماید.

شرایط انجام کار و تجهیزات :

شرایط: دمای استاندارد و تهویه مناسب در محیط کار و آموزش؛ دسترسی به امکانات کمک آموزشی (فیلم، رایانه، اینترنت و کتب شیلاتی).

تجهیزات: متن قانون

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	به‌کارگیری قانون و بهره‌گیری از سیر تحولات قوانین ماهیگیری در ایران	۱	
۲	به‌کارگیری شناخت حاصل از ساختار و وظایف سازمان‌ها	۱	
۳	به‌کارگیری مفاهیم قوانین حقوق دریاها، مقررات و آیین‌نامه‌های ماهیگیری و محیط زیست دریایی	۱	
	شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت و توجه به محیط زیست و نگرش: رعایت قواعد و اصول در محیط کارگاه و کلاس، استفاده صحیح و ایمن از ابزار و مواد مورد استفاده، تمیز کردن محیط کارگاه پس از پایانکار، رعایت نظم و مقررات در محیط کار	۲	
	میانگین نمرات		

حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی ۲ است.

منابع

- ۱- برنامه درسی رشته نوبری. (۱۳۹۳). سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش.
- ۲- استاندارد شایستگی حرفه رشته نوبری. (۱۳۹۲). سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش.
- ۳- استاندارد ارزشیابی حرفه رشته نوبری. (۱۳۹۲). سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش.
- ۴- کتاب درسی ماهیگیری
- ۵- شیوه نامه نحوه ارزشیابی دروس شایستگی‌های فنی و غیر فنی شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش شماره ۴۰۰/۲۱۱۴۸۲ مورخ ۳۰/۱۱/۹۵
- ۶- آبرومند، ع. (۱۳۹۱). کاربری سردخانه و انبار در نگهداری مواد غذایی. علم کشاورزی ایران.
- ۷- رضوی شیرازی، ح. (۱۳۷۳). تکنولوژی فرآورده‌های دریایی، اصول نگهداری و عمل‌آوری. نشر شرکت شیلا نه.
- ۸- شرکت سهامی شیلات ایران. (۱۳۷۴). نظامنامه جهانی جابجایی ماهی تازه در دریا و سواحل. مترجم: غلامرضا شویک لو. معاونت صنایع شیلاتی. دفتر برنامه‌ریزی و مطالعات. مجموعه ترجمه ۲۶ ناشر سازمان خوار و بار کشاورزی/سازمان بهداشت جهانی.
- ۹- عادل، ا. و عباسپور نادری، ر. (۱۳۹۶). مجموعه قوانین و مقررات شیلات ایران. دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان.
- ۱۰- مرادی، م. (۱۳۷۸). کاربرد یخ در صنایع شیلاتی. فصلنامه آموزشی ترویجی آبی‌پرور. سال هفتم. شماره ۲۷ و ۲۸. معاونت تکثیر و پرورش آبزیان ایران.
- ۱۱- ولی نسب، ت؛ مطلبی، ع و جوادزاده، نرگس. (۱۳۸۸). سازمان‌های بین‌المللی و شیلات. موسسه تحقیقات شیلات ایران.
- ۱۲- کی مرام، ف و وهاب نژاد، آ. (۱۳۹۵). پویایی جمعیت آبزیان. موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور.
- 13- King, M. G. (1995). Fisheries Biology, Assessment and Management. Fishing News Books, Oxford.

هنر آموزان محترم، می‌توانید نظرهای اصلاحی خود را درباره مطالب این کتاب از طریق نامه به نشانی تهران -

مندوق پستی ۲۸۲۴ / ۱۵۸۲۵ - کرده درسی مربوط و یا پیام نگار tvoccd@roshd.ir ارسال نمایند.

وب گاه: www.tvoccd.medu.ir

دفتر چاپ کتابهای درسی نهم و دهم دبیرستان

